

Földi Erzsi

JÁSZÁROKSZÁLLÁS TÖRTÉNETE KRÓNKA A KEZDETEKTŐL 2020. I. FÉLÉVÉIG

Közel száz éve nem született történeti összefoglaló mű Árokszállásról, Herbert János *Jászárokszállás Nagyközség monográfiája*¹ ugyanis 1928-ban jelent meg. Ezt az űrt kívánja betölteni Földi József szeptemberben megjelent új könyve.² A kötet egyszerű megjelenésében is szép (a borító természetesen kék, fehér betűkkel), tartalmának jelentősége azonban egyáltalán nem mondható szerénynek. A tartalom ugyanis többet nyújt, mint amit a cím mond, bár a cím kifejezi a szerző szándékát.

A mű elsődleges célja az, hogy a ma élő és a jövő nemzedékeket megismertesse a jászok életútjával, az ősök tetteivel, küzdelmeivel, azok tanulságaival, melyekből példát vehetnek és erőt meríthetnek. Jelentősége abban is áll, hogy ugyan Árokszállás története van benne a legrészletesebben kifejtve, de a Jászság szerves részeként sok szálon kapcsolódik a Jászság, a két Kunság (Jászkun-Hármas-Kerület), a környező megyék, Magyarország és Európa történelmével. A könyv tárgyalja továbbá a Lehel vagy Jászkürt, valamint a ferencesek szerepét stb. is. A szerző ezek összefüggésében láttatja az eseményeket, segíti az egyes események, döntések mozgatórugóinak megértését.

A könyv létrejöttét ötven éven át tartó, a szerzőre jellemző alapos, kitartó kutatás előzte meg. A könyvtári, levéltári kutatómunka mellett minden elérhető jász témájú könyvet, kiadványt összegyűjtött és elolvasott. Jegyzetelt lépten-nyomon: előadásokon, rádió, televízió műsorok alatt, beszélgetések során. Eltökélttségének 1997-ben az Új *Néplapban*,³ a *Jászvidékben* stb. többször is bizonyoságát adta.

A témakörben megjelent írások gazdagsága miatt döntött úgy a szerző, hogy rendhagyó monográfiát ír – nem történelemkönyvet hosszabb elemzésekkel, ezt a történészek már megtették, hanem naplószerű krónikát. Műfaja összetett, monografikus elemeket tartalmazó kronológia, időrendi esemény- és adattár (néhol megjegyzésekkel kiegészítve), ezért valóban az alcímében szereplő „Krónika” fejezi ki legjobban a tartalmat.

A könyv szerkezete a fentiekből következően letisztult, jól áttekinthető, folyamatos olvasásra és kézikönyvként is használható. Időrendi sorrendben tartalmazza az eseményeket és az adatokat 12 fejezetben. Az első fejezet már a címében is eltér a többitől: a Jászság és a jászok történetét foglalja össze dióhéjban az őskortól a X. század végéig. Már itt is szolgál meglepetésekkel, új információkkal, ahogy a későbbiekben is. A további fejezetekben Árokszállás áll a középpontban: Árokszállás és a Jászság története évszázados tagolásban, egy-egy fejezeten (századon) belül évekre, az éveken belül pedig hónapokra/napokra bontva. A fejezetek terjedelme eltérő, hiszen történetünk elejéről kevesebb ismert adat áll rendelkezésre (nagyon sok

1 Jászárokszállás Nagyközség monográfiája / Herbert János. Karcag: Kertész József könyvny., [1928]; 220 p.

2 Jászárokszállás története: Krónika a kezdetektől 2020. I. félévéig / Földi József; [kiad. Fodor Ágnes e.v.]; [Jászárokszállás]: Új Berea Kft. ny., 2020.; 646 p.

3 1997. május 9. Színes oldalak – Simon Cs. József: Elszármazott jászok nyomában – Árokszállásról a bankok bankjába. Az ország pénztárnoka című írás.

dokumentum semmisült meg háborúk, harci cselekmények, megtorlások stb. következtében), és ahogy haladunk az időben előre, egyre növekszik az információ mennyisége.

A jászok társadalma, egykor kiváltságos jogállása, a nagy történelmi eseményekben játszott szerepe (török idők, szabadságharcok, háborúk stb.), az eladatás és a redemptió hangsúlyosabban jelenik meg a kötetben. Képet kapunk arról, hogyan működött a közigazgatás, a gazdálkodás a különböző korszakokban Árokszálláson (is), milyen volt a lakosság társadalmi összetétele, anyagi helyzete, milyen gondokkal küszködött és milyen eredményeket ért el, kik voltak az előjárói, lakói (pl. török és más összeírások, egyházi és települési adatok), kik tettek legtöbbet a közösségért, az oktatás- és művelődésügyért stb., de a kevésbé dicső tettek, érdekességek sem maradnak el az ismertetésből.

Az árokszállási telepítésű Jászágó (újratelepítés), Jászszentandrás, Kerekegyháza és Újireg megalapítása, önállóvá válásának folyamata is a történet szerves része. Hantos és Nagylók sem maradt ki, ahol szintén sok árokszállási család telepedett le. Ezen települések történeti kutatásának is alapjául szolgálhat ez a mű.

Földi József megtörtént, dokumentált eseményeket ír le, nem magasztal és nem ítélkezik. Tárgyszerűen közöl információkat, adatokat (ahol eltérő adatokat talált, felhívja erre a figyelmet) nem csak Árokszállásról. Szűkebb hazájának szeretete azért számos szófordulatban megnyilvánul.

A kötetet hat oldalas forrás- és irodalomjegyzék zárja. Lábjegyzetek, kötetvégi jegyzetek nem szerepelnek a könyvben, a szerző a folyamatos szövegben helyezi el az odaillő megjegyzéseket, magyarázatokat, hivatkozásokat, ezzel megkönnyíti az olvasást. A vastagon szedett évszámok kiemelésé és a keltezés kövérése áttekinthetővé teszi a szöveget, és megkönnyíti az adatok keresését. Az első visszajelzések alapján is elmondhatjuk, hogy ez a szerkezet jó választás volt. Szinte mindenki először a számára fontos esemény, személy, időszak keresésével kezdi az olvasást, és utána olvassa el az igen terjedelmes⁴ művet. A szöveg tömörsége és adatgazdagsága ellenére is olvasmányos, mindenki számára érthető és élvezhető. Szerkesztőként jómagam elejétől a végéig elolvastam a kéziratot nagy élvezettel, mert érdekes időutazáson vettem részt a jászokkal, az elmúlt évtizedeket pedig átélhettem Árokszálláson.

A kézirat lezárva: 2020. június 30-án, az utolsó bejegyzés dátuma június 27. A szerző – határozott szándéka szerint – nem írt befejezést, utószót. Üzeneteit sajátosan az előszóban foglalja össze, hiszen Árokszállás és a Jászság él, története folytatódik, és bízik abban, hogy az utódok között mindig lesznek „szabad jász” krónikások.

Egy idézet az előszóból: „Könyvem sok adatot, információt tartalmaz nemcsak Árokszállás, hanem a Jászság többi településéről is, de a két Kunság, Heves megye, Pest megye, az Alföld, a Dunántúl, Erdély, sőt Magyarország és Európa történetéhez is találhatók adalékok. Ez a könyv tehát nemcsak az árokszállási és általában a jászági jászoknak, hanem az elszármazott, kirajzott vagy máshol őshonos jászoknak is íródott, sőt azoknak is, akik nem jászok ugyan, de érdeklődnek egy ma már kicsinyke, de egykor a Római Birodalommal is büszkén és lényegében eredményesen dacoló, dicső múlttal, gondokkal teli jellel, de nem kilátástalan jövővel rendelkező népcsoport iránt.”

4 646 p., vágott A/4-es oldal, egy kötetben. A nyomda remek munkát végzett, szép borítót tervezett, igényes a nyomtatási és kötészeti kivitelezés.